

Dorpenvisie 2016

Sonnega Oldetrijne

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Historie van Sonnega en Oldetrijne	4
3. Huidige situatie met gegevens	7
3.1 Demografische gegevens Sonnega en Oldetrijne.....	7
3.2 Sterke en te verbeteren punten in Sonnega/Oldetrijne.....	8
4. Wonen, werken, welzijn en school	9
4.1 Wonen	9
4.2 Werken	9
4.3 Welzijn.....	10
4.4 School	12
5. Landschap, natuur en recreatie	13
5.1 Landschap en natuur.....	13
5.2 Recreatie.....	14
6. Verkeer en veiligheid	16
6.1 Verkeer	16
6.2 Veiligheid	16
7. Duurzaamheid	18
8. Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne	19
8.1 Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne.....	19
8.2 Communicatie met inwoners en leden van Plaatselijk Belang	19
8.3 Communicatie met de gemeente en derden	19
9. Slotwoord.....	21

1. Inleiding

Door het opstellen van de dorpenvisie wordt de identiteit van de beide dorpen beter gewaarborgd en wordt de leefbaarheid met accommodaties in stand gehouden en verbeterd. De dorpenvisie maakt duidelijk wat er leeft binnen de dorpen. De inwoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de dorpen en creëren met de visie draagvlak voor wensen en ideeën.

De dorpenvisie vormt een kader voor het functioneren van Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne. Door actief mee te denken over de toekomst van Sonnega en Oldetrijne kan Plaatselijk Belang een snelle en breed gedragen reactie geven op plannen van overheden en zelfs eventueel op die planvorming vooruit lopen. Met een goede dorpenvisie heeft Sonnega en Oldetrijne meer kans van slagen bij het uitvoeren van haar wensen en ideeën. De overheid kan dit niet gemakkelijk ter zijde schuiven. De plannen worden immers door de dorpen gedragen. De gemeentebestuurders kunnen in deze dorpenvisie lezen wat de inwoners belangrijk vinden en kunnen er bij het maken van beleid rekening mee houden. Ook in overleg met andere partijen kan het van belang zijn, dat duidelijk is hoe inwoners van Sonnega en Oldetrijne over bepaalde zaken denken. Nieuwe inwoners krijgen door de dorpenvisie snel inzicht in zaken en wensen die in de dorpen leven en spelen.

Een dorpenvisie is geen statisch document. In de loop van de tijd wordt de visie geëvalueerd en mogelijk bijgesteld. Het dient een “levend” document te blijven dat, in het overleg tussen het bestuur van Plaatselijk Belang en inwoners en andere partijen, steeds het uitgangspunt van de discussie en overleg te zijn.

2. Historie van Sonnega en Oldetrijne

Voor buitenstaanders lijken Sonnega en Oldetrijne twee dorpen, die aan elkaar zijn vastgeplakt door middel van lintbebouwing. Toch zijn de beide dorpen oude dorpen met een lange eigen historie.

In de kerkgeschriften van Stellingwerf Westeinde, daterende uit 1542, worden de goederen en gronden van de parochies Sonnega en Oldetrijne beschreven. De parochies waren welgesteld. Oldetrijne had een “rijke kerk” met 1 pastoor en 2 kapelaans en had veel grond in eigendom en 32 hypotheeken uitstaan. De geestelijken hadden allen een ruime woning met gronden en waren verzekerd van inkomsten.

Het dorp Trinda (Oldetrijne) kwam reeds voor in een zogenaamde oorkonde van 1320. De dorpsgrens tussen Sonnega en Oldetrijne was in de 17^e eeuw de Oldetrijnstersloot, die in 1629 was gegraven als verbinding tussen de Linde en Tjonger (en ook de Scheene) om turfshippers de mogelijkheid te geven met klei naar Sonnega en Oldetrijne te varen. De klei werd als meststof gebruikt. Aan de Oldetrijnstersloot ontstond het buurtschapje Oldetrijnstersloot. En in Sonnega ontstond de “Kleistraat”.

Over het ontstaan van het dorp Sonnega is geen echte verklaring te vinden, zij het dat er een geschiedkundige is geweest, die beweerde dat “sonne” beek betekent (zou de Scheene kunnen zijn) en “ga” is streek. Dus de koppeling levert de naam Sonnega. In literatuur wordt de Scheene wel als beekje aangeduid, maar in bovengenoemde oorkonde van 1320 wordt ook genoemd Ostrinde en dit is waarschijnlijk het latere Sonnega.

De Oldetrijnstersloot werd gegraven in opdracht van Grietman Rinke Lyclema, maar het nut ervan was achterhaald toen de Van Helomavaart werd gegraven in 1748. Aan de Buitenweg (later Bovenweg) heeft nabij de Oldetrijnstersloot nog een (koren)molen gestaan en deze wordt op de kaart van Schotanus à Steringa (1718) nog aangegeven.

Voor 1835 hadden beide dorpen een school. In Oldetrijne achter de huidige woning van de familie Boers aan het voormalige pad naar de Scheene en Oldelamer. De school in Sonnega was gevestigd in het kerkje op de huidige begraafplaats waar de klokkenstoel staat. In 1835 werden de scholen samengevoegd tot één school. De oude school in Oldetrijne werd tot 1885 nog gebruikt voor huisvesting van armen. Er is nog een tekening van de oude school bewaard gebleven (zie hiervoor het boek van Fokke Middendorp over de geschiedenis van de dorpen in Weststellingwerf).

Voor het historisch besef: in 1821 had de school in Oldetrijne 64 leerlingen en die in Sonnega 30 leerlingen. In 1835 waren er gezamenlijk 90 leerlingen en in 1857 100 leerlingen. Verder waren er in 1857 in Oldetrijne: 31 boerderijen, 40 woonhuizen, 1 molenmaker, 5 timmerlieden, 2 linnenweverijen, 4 winkels, 1 scheepstimmerman en 6 tapperijen. Totaal 390 inwoners. In Sonnega waren er 19 boerderijen, 12 woonhuizen en 1 theekoepel. Totaal 250 inwoners. Kort na de 2e Wereldoorlog verdwenen opeenvolgend ook de laatste middenstanders o.a. 1 bakker, 1 smederij, 1 kruidenier en 2 cafés.

Om de verdiensten van een arbeider nog even te schetsen: in 1878 liet architect A.P. Fabriek een woning afbreken voor de nieuwe onderwijzerswoning en de arbeiders kregen hiervoor 90 cent per dag. Onderwijzer Westra kreeg 232 guldens per jaar. A.P. Fabriek was ook de architect van de huidige kerk in Oldetrijne.

Beide dorpen hadden een kerk. Die van Oldetrijne was tot 1870 gesitueerd aan het toen doodlopend (zand)pad richting De Scheene (nu Kerkhoflaan). Deze kerk is in 1870 verplaatst naar de huidige locatie. In oude aantekeningen wordt gerept over een klein kerkje in Oldetrijne (1542) met riet gedekt. De begraafplaats in Oldetrijne is nog steeds op de plek waar voor 1870 de kerk stond. De oude kerk stond op de huidige begraafplaats en lag buiten de Weerdijk en het is aan te nemen dat bij hoog water het kerkje en kerkhof moeilijk bereikbaar waren.

In Sonnega is het oude kerkje vermoedelijk afgebroken rond 1830 en de klokkenstoel is alleen overgebleven. Interessant is nog te melden dat er een zogenaamde zegel van Sonnega bestaat (getekend in 1722 door tekenaar Stellingwerf). De oude begraafplaats is gesloten in 1924. Een nieuwe begraafplaats is gesticht aan de overkant van de weg op geschonken grond van de familie Ype. Op de kaart van 1718 wordt aan de Bovenweg (zuidzijde) ter hoogte van de boerderijen van nu familie Elshof en familie Broekema nog een oude begraafplaats aangegeven, waarschijnlijk ontstaan in de tijd dat de Bisschop de Stellingwerfers in de ban had gedaan (1310) en dat de gestorven Sonnegaasters daardoor niet in gewijde grond mochten worden begraven. Na de reformatie werden de kerkelijke gemeenten Sonnega en Nijeholtwolde en Nijelamer samengevoegd tot één kerkelijke gemeente en de hoofdkerk werd Wollega. De kerkelijke bezittingen werden overgedragen, behalve van Nijelamer. De laatste weigerde het bezit af te staan.

Ten zuiden van Sonnega lagen in de 18e eeuw nog heidevelden, Meente genaamd, die gebruikt werden door de inwoners om de schapen te weiden. Van Sonnega naar Oldetrijne waren er 2 verbindingswegen, namelijk de Binnenweg (verhard in 1862 en nu hetende de Sonnegaweg) en de Buitenweg (later Bovenweg en nu hetende de Pieter Stuyvesantweg). De Bovenweg werd verhard in begin jaren 1950-1954.

Schaalvergroting en modernisering in de veehouderij deden intrede en boerderijen werden afgebroken of werden verkocht voor woonboerderijen en nieuwe bedrijven werden gesticht in aangemaakte cultuurgronden, zoals aan de Merriemaden en de Meenthe. Het aantal agrarische bedrijven verminderde. Kenmerkend kan worden genoemd dat het aantal autochtone inwoners terugliep, maar dat er relatief veel nieuwe inwoners van buiten zich vestigden in Sonnega en Oldetrijne; ook op agrarische bedrijven. De Binnenweg (Sonnegaweg) werd verbreed en geasfalteerd en de Bovenweg (Pieter Stuyvesantweg) werd verbreed en kreeg een parallelweg.

In de nieuw in cultuur gebrachte agrarische gebieden De Merriemaden en De Meenthe kwamen nieuwe veehouderijbedrijven en werden met verbindingswegen ontsloten en er kwam een verharde verbinding naar de sassluis en een toeristisch fietspad langs de Linde vanuit Oldeholtgade tot aan de Linthorst Homansluis.

Vanaf de sas tot aan de Driewegsluis heet het fietspad Gapenburg, welke naam refereert aan het oude douanehuis aan de Linde (zie kaart Schotanus à Steringa van 1718). Langs dit pad

voert ook de pelgrimsroute (St. Jabikspaad) naar Santiago de Compostela. De Kerkhofslaan in Oldetrijne werd verhard en geasfalteerd en ook daar verrezen nieuwe agrarische bedrijven en er werd een verbinding gemaakt over De Scheene naar Oldelamer en het Auke Algera-gemaal werd gebouwd voor de afwatering van De Scheene in de Van Helomavaart. Kortom een enorme herstructurering van het woon- en werkgebied van Sonnega en Oldetrijne.

Helaas had deze verbetering van de infrastructuur niet direct een positieve invloed op de bevolkingsaanwas, want de openbare lagere school in Oldetrijne dreigde in de jaren 1980 e.v. onder de opheffingsnorm te komen. Door een gezamenlijke inspanning en de invoering van de integratie basis-/kleuteronderwijs en de bereidheid van de “verjongde” gezinnen om hun kinderen, ongeacht de religieuze overtuiging, naar de openbare school te sturen bracht een gunstige ommekeer. Jaren waren er aan vooraf gegaan dat dit niet tot de mogelijkheden behoorde, omdat de Christelijke gezinnen hun kinderen naar de Christelijke School in Wolvega stuurden. Mede door de secularisatie kwam daarin halverwege de jaren 1980-1990 een volledige kentering en kon de school worden behouden voor Sonnega en Oldetrijne. Al vele jaren gaan gelukkig nu alle basisschoolkinderen in de beide dorpen naar onze dorpsschool De Lantscheene. Lantscheene betekent dorpsgrens. De school staat ongeveer op de grens Sonnega-Oldetrijne.

De laatste decennia kregen Sonnega en Oldetrijne mogelijkheden voor beperkte woningbouw (zogenaamde art. 19-bouw) en zo kwamen een aantal particuliere nieuwe woningen tot stand. De behoefte aan verenigingsaccommodatie werd groter en in gezamenlijk overleg werd het kerkgebouw in Oldetrijne door Plaatselijk Belang aangekocht van de kerkvoogdij Oldetrijne (1978) en met inspanning van veel vrijwilligers gerestaureerd (1980) en “omgetoverd” tot een modern dorpshuis, waar de bevolking van de beide dorpen hun activiteiten tot op heden kunnen ontplooiën.

Meer informatie over de historie van Sonnega en Oldetrijne wordt gegeven op de website www.sonnega-oldetrijne.nl.

3. Huidige situatie met gegevens

3.1 Demografische gegevens Sonnega en Oldetrijne

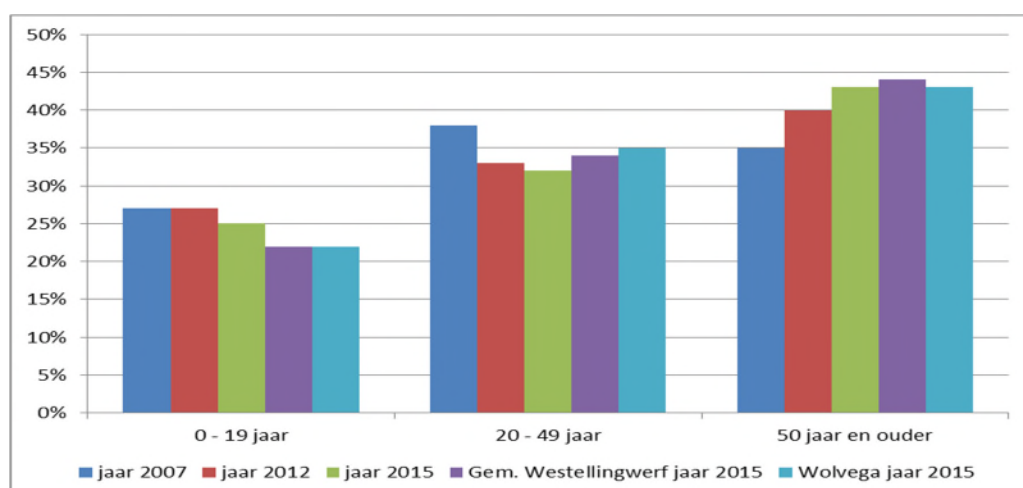
In de onderstaande tabellen wordt de ontwikkeling in inwoners aantal over de afgelopen acht jaar weergegeven.

Aantal inwoners:	Per 1-1-2007	Per 1-1-2012	Per 1-1-2015
Sonnega	243	240	234
Oldetrijne	219	221	218
Beide dorpen	462	461	452

Aantal inwoners per leeftijdscategorie:	Per 1-1-2007		Per 1-1-2012		Per 1-1-2015	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-19	124	27	123	27	113	25
20-49	177	38	153	33	146	32
50 en ouder	161	35	185	40	193	43
Totaal	462	100	461	100	452	100

Bron: gemeente Weststellingwerf

Grafische weergave van ontwikkeling aantal inwoners per leeftijdscategorie procenten

Conclusie:

Het aantal inwoners in Sonnega en Oldetrijne is de afgelopen acht jaar licht gedaald met 10 inwoners. De leeftijdscategorie van 50 jaar en ouder is de afgelopen jaren toegenomen met 32 inwoners. Het aantal kinderen in de leeftijdscategorie 0 tot en met 19 jaar is licht stabiel over de afgelopen jaren. Een vergelijking met Wolvega en de gemeente Weststellingwerf qua

leeftijdsopbouw laat zien dat er procentueel in Sonnega en Oldetrijne een hogere leeftijdscategorie 0-19 jaar onder de inwoners is. Als gevolg van een langere levensverwachting en het langer zelfstandig kunnen (of moeten) wonen, neemt ook de vergrijzing binnen Sonnega en Oldetrijne toe. De doorstroming van inwoners is hierdoor beperkt.

3.2 Sterke en te verbeteren punten in Sonnega en Oldetrijne

Sterke punten:

- Bijna alle basisschoolkinderen gaan naar de openbare basisschool De Lantscheene in Oldetrijne; wat een (sociale) binding geeft tussen de betrokken ouders.
- Nieuwe inwoners met schoolgaande kinderen integreren snel in de gemeenschap Sonnega en Oldetrijne.
- Naastenhulp lijkt vanzelfsprekend in de dorpsgemeenschap en door rust en veiligheid is het woongenot redelijk groot.
- Er zijn vele vrijwilligers in het dorp die een bijdrage leveren aan de stichtingen en verenigingen, activiteiten op school en andere activiteiten in het dorp.
- Er is relatief weinig of geen overlast c.q. vandalisme.
- Voorzieningen zijn op fietsafstand bereikbaar in Wolvega. Mogelijkheden van recreatie, zoals wandelen en fietsen, vissen, watersport, en genieten van natuur liggen binnen direct bereik.
- Een mooi Dorpscentrum is aanwezig.
- Een actieve feestcommissie van de Vereniging Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne, de toneelvereniging Samen Eén en het Stichtingsbestuur van het Dorpscentrum en vrijwilligers dragen zorg voor jaarlijkse c.q. periodieke evenementen/activiteiten, waar alle inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Aanwezigheid van een moderne manege, waar de paardenliefhebbers terecht kunnen voor de paardensport.
- Bijna alle inwoners zijn lid van de vereniging voor Plaatselijk Belang.
- Communicatie met inwoners door middel van dorpsmail, Facebook en een eigen website: www.sonnega-oldetrijne.nl

Te verbeteren punten:

- Geen of nauwelijks mogelijkheden voor woningbouw.
- Een geschikte opvang-/ontmoetingsplek voor de jeugd ontbreekt.
- Verkeersveiligheid en verlichting kunnen beter.
- Geen openbaar vervoersmogelijkheden van en naar de dorpen.
- Beperkt onderhoud aan bermen en groenvoorzieningen, waardoor dorpsaanzicht verminderd
- Inwoners met vervoersproblemen zijn voor hun boodschappen aangewezen op familie of andere betrokkenen. Er is geen bezorgservice van boodschappen. Wel is er recent een pick up service bij de supermarkt geopend.

4. Wonen, werken, welzijn en school

4.1 Wonen

In Sonnega en Oldetrijne bevinden zich 160 woningen, waarvan er 30 woningen een woon- c.q. bedrijfsfunctie hebben. Deze laatste categorie bestaat uit bedrijfswoningen en boerderijen. De woningen in de dorpen bevinden zich in de sector koop en de particuliere verhuur.

Beperkte woningbouw in de particuliere sector dient een reële optie te worden, want alleen met de doorstroming van de huidige woningen, kan in de toekomst de leefbaarheid en leefbaarheidsvoorzieningen niet worden gehandhaafd. Vestigingsmogelijkheden van jonge gezinnen is essentieel voor behoud van de school.

De visie met betrekking tot woningbouw is:

- Het behouden van de karakteristieke lintbebouwing, maar wel de mogelijkheden van beperkte woningbouw toestaan. Hierdoor blijft er continuïteit van leefbaarheid. De kinderen van inwoners en opgevolgde agrariërs dienen de mogelijkheid te hebben op woonbehoefte(mogelijkheden) in eigen dorp.
- Nieuwbouw dient te passen bij het landelijk karakter.

4.2 Werken

Sonnega en Oldetrijne zijn van oorsprong agrarische dorpen. In 2015 zijn er 25 actieve agrarische bedrijven (inclusief varkens- en paardenhouderij). Daarnaast zijn er relatief veel (kleinere) ondernemingen in de beide dorpen gevestigd. De aanwezigheid van ondernemende inwoners geeft verscheidenheid in de dorpscultuur en tevens een extra sociale binding. Deze kleinschalige bedrijvigheid (niet limitatief) betreft o.a.:

- allround techniek
- autorijscholen
- autoschadebedrijf
- bed and breakfast
- bedrijf voor training/coaching
- bedrijf in vochtwering (voegwerk, kelderafdichting en woonarkservice)
- bruidsmode
- fotografie
- garage / vervoer auto's
- hoefsmeden
- huiswerk begeleiding en ondersteuning schoolgaande kinderen
- illustrator
- installatiebedrijven
- kapperszaken
- kinderopvang

- landbouwmechanisatiebedrijf
- meubelmaker
- pedicure
- rijles paarden en pony's
- schildersbedrijf
- schoonheidssalons
- systeembouwbedrijf
- tuincentrum
- voeg-/metselbedrijf

De visie met betrekking tot bedrijvigheid is:

- Het beleid van de gemeente is dat kleinschalige in pandige activiteiten in bestaande gebouwen is toegestaan. Vanuit Plaatselijk Belang ondersteunen we dit beleid. Deze activiteiten vergroten de levendigheid en cultuur in de dorpen. Grootschalige activiteiten kunnen het dorpse karakter aantasten.
- Expansiemogelijkheden voor bedrijven dienen er te zijn, uiteraard passend binnen de wet- en regelgeving. De vestiging van nieuwe bedrijven dient te passen in de bestaande agrarische dorpscultuur. Conform het voorgestane landelijk beleid dient gestreefd worden naar minder CO₂ uitstoot.
- Het behouden van beeldbepalende boerderijen in het dorp.
- Agrarische bedrijven die stoppen kunnen mogelijk benut worden voor kleinschalige economische activiteiten.

4.3 Welzijn

Voor voorzieningen in de consumptieve sfeer, gezondheid, publieke sector en mogelijkheden voor sport zijn de inwoners aangewezen op Wolvega en verdere omgeving. Gezien de geringe afstand naar Wolvega is dit geen belemmering voor de inwoners. Voor inwoners die om welke reden dan ook, niet mobiel kunnen zijn, zijn de voorzieningen beperkt. Zij kunnen hun maaltijden en medicijnen thuis te laten bezorgen. Daarnaast is er een bakker en een kaasboer die huis aan huis levert. Voor de dorpen Sonnega en Oldetrijne is het (nog) niet de mogelijk om de boodschappen online te bestellen en te laten bezorgen. Voor dit soort zaken zijn de niet mobiele inwoners aangewezen op familie of andere betrokkenen.

De kerkelijke gemeente Oldetrijne/Oldelamer maakt gebruik van het Dorpscentrum voor kerkdiensten voor inwoners van Sonnega en Oldetrijne en Oldelamer Ook dit laatste draagt bij aan het sociale bindingsaspect.

In de manege is een AED aanwezig in geval van een acute hartstilstand.

Er is een goede sociale cohesie die voortkomt uit de bestaande kleinschaligheid, de dorpscultuur, de aanwezigheid van de basisschool, Dorpscentrum, manege en actieve bestuurders en vrijwilligers van plaatselijke verenigingen, stichtingen en commissies. Er zijn de volgende stichtingen, verenigingen en commissies actief:

- Vereniging Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne
- Stichting Dorpscentrum
- Toneelvereniging "Samen Eén"
- Feestcommissie
- Commissie Dorpsarchief
- Kerkvoogdij
- SchoolSamen
- Oudervereniging De Lantscheene
- Jagersvereniging
- Stichting Begraafplaatsen
- Stichting Historie Sonnega/Oldetrijne

Foto: Heerenveense Courant

De visie met betrekking tot welzijn is:

- In stand houden en stimuleren van bestaande vereniging, stichtingen en commissies
- In stand houden van het dorpscentrum. Het dorpscentrum speelt een belangrijke rol in de samenhang en de sociale contacten van de dorpsbewoners.
- Het stimuleren van het organiseren van activiteiten die aantrekkelijk zijn voor jong en oud waarbij gedacht kan worden aan excursies, wandelingen, bedrijfsbezoek, gezamenlijke barbecue, tentoonstelling en sport etc..
- Ondersteunen van de Vereniging van Kleine Dorpen in Weststellingwerf.
- Bredere inzet van vrijwilligers blijven stimuleren.
- Aanspraak maken op eigen subsidiekanalen voor activiteiten en voorzieningen in het dorp en onderhoud dorps huis, zoals het Oranjefonds, NL Doet en Harten10.
- Een bestuurslid van Plaatselijk Belang bezoekt nieuwe inwoners en verstrekt hun de dorpskrant en biedt het lidmaatschap aan van de vereniging Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne.
- Een bestuurslid van Plaatselijk Belang in de dorpen inzetten, die het wel en wee van de bewoners monitort en zo nodig, met behulp van, zorg (waar nodig) regelt of bijstand aanbiedt en sociale contacten stimuleert.
- Daar waar nodig hulp bieden/regelen aan ouderen.
- Het onderzoeken of de mogelijkheden van een bezorgservice van boodschappen gewenst en mogelijk is.
- Het in stand houden van activiteiten vanuit de kerkvoogdij, zoals de bestaande gespreksgroep, volkskerstsamenzang en kerkelijke thema's, waarbij alle religies worden betrokken.

4.4 School

O.b.s. De Lantscheene in Oldetrijne is een school waarin ondernemende kinderen de kans krijgen zich in een veilige omgeving te ontwikkelen op velerlei gebied. Door tegemoet te komen aan de verschillen tussen de kinderen wordt aan hen voldoende zelfvertrouwen en kennis meegegeven om hun weg in de samenleving te kunnen ontdekken.

Bijna alle basisschoolkinderen uit Sonnega en Oldetrijne gaan naar De Lantscheene in Oldetrijne. Hierdoor ontstaat er een goede sociale binding tussen de betrokken ouders en worden langdurige contacten/relaties voor de toekomst gelegd. Ook voor de kinderen is het belangrijk dat zij kunnen spelen met kinderen die in hun eigen omgeving wonen. Op school worden de speelafspraken gemaakt. De dorpschool is belangrijk voor de leefbaarheid van het dorp.

Omdat er sprake is van een daling van het aantal schoolgaande kinderen in het Noorden van het land, staat het bestaansrecht van een aantal kleinere basisscholen onder druk. Ter waarborging van de dorpsbelangen van De Lantscheene, is de commissie SchoolSamen opgericht. Deze commissie zet zich samen met het onderwijzende personeel, de MR, de Oudervereniging en Plaatselijk Belang in voor het behoud van de school in de toekomst. Er zijn het afgelopen jaar tal van activiteiten geweest om de basisschool onder de aandacht te brengen van nieuwe potentiële leerlingen en hun ouders, de politiek en de media. De activiteiten zijn ook gericht op ouders die woonachtig zijn in de dorpen buiten Sonnega en Oldetrijne. Voor die ouders die op zoek zijn naar onderwijs waarbij de leerkrachten voldoende aandacht hebben voor het individuele kind en er door die kleinschaligheid voldoende activiteiten kunnen worden georganiseerd, is De Lantscheene een goede keuze als school. Het doel is voor de toekomst het huidige aantal leerlingen te behouden en de wens is om groei van het aantal leerlingen te realiseren.

De visie met betrekking tot De Lantscheene is:

- Het behouden van de school door samen met SchoolSamen, het onderwijzend personeel, de MR en de Oudervereniging activiteiten op dit gebied te ondernemen.
- SchoolSamen te ondersteunen in hun contacten met de politiek en Comperio.
- De samenwerking met kinderopvang de Kinderkei te continueren.
- De ouders en kinderen die op De Lantscheene naar school gaan en niet woonachtig zijn in Sonnega of Oldetrijne welkom te heten in het dorp. Dit kan door ze te betrekken bij activiteiten in het dorp, zoals paaseieren zoeken, kinderspelletjes dorpsfeest of andere activiteiten in het dorp.

5. Landschap, natuur en recreatie

5.1 Landschap en natuur

Sonnega en Oldetrijne hebben een landelijk dorpskarakter. Het is in het belang van beide dorpen dat het landschap en de natuur in het stroomgebied van de Linde en de Scheene worden beschermd. Door de gemeente wordt in samenwerking met de gemeenten Heerenveen, Smallingerland en Ooststellingwerf gewerkt aan een nieuw landschapsonwerpplan. Het coulisselandschap is hierin opgenomen. Het is nog niet bekend wanneer dit plan gereed is.

In Sonnega en Oldetrijne zijn diverse monumenten gevestigd. In Sonnega is de monumentale begraafplaats met de beeldbepalende klokkenstoel gelegen. De begraafplaats aan de overkant van de weg te Sonnega en aan de Kerkhofslaan te Oldetrijne zijn ook van historische waarde.

Het kerkgebouw annex Dorpscentrum is tot monument benoemd. Daarnaast staat er op de hoek van De Meenthe/Sasweg een oorlogsmonument. Dit monument is geadopteerd door o.b.s. De Lantscheene.

De visie met betrekking tot Landschap:

- Bescherming van het coulisselandschap. Hierin speelt onderhoud van de bestaande bospercelen en houtwallen, meestal in eigendom van Staatsbosbeheer, een belangrijke rol.
- Het behoud van historische elementen in het landschap.
- Het in stand houden van agrarische bestaansmogelijkheden, zoveel mogelijk in combinatie met het behoud van het karakteristieke landschap.
- Akkerbouw en graanteelt zou het landschap (zoals vroeger) weer een meer gevarieerd aanzicht geven.
- Het beheer van de Weide(water)vogelstand door de agrariërs is een goede zaak. In het gebied van de Linde en Scheene komen unieke vogel- en plantensoorten voor die bescherming verdienen, zodat ons nageslacht ook nog zal kunnen genieten van deze fauna en flora.
- De beheersing van de waterstand is van groot belang. Communicatie met afgevaardigden vanuit de gemeenschap, die zitting hebben in de (verantwoordelijke) organisaties, dienen bij gesignaleerde problematiek (bijv. bij wateroverlast/droogte) vlot aanspreekbaar te zijn om oplossingen te bewerkstelligen.
- Een natuurlijke, schone en groene omgeving verhoogt het welzijn en is goed voor het milieu. De bermen langs de wegen dienen vrij te zijn van (zwerf)afval en (rijdend) materieel. Dit materieel dient gestald/geparkeerd te worden op de daarvoor bestemde plaatsen c.q. het eigen erf.

- De bermen en groenvoorzieningen dienen te worden onderhouden op het niveau passend bij het dorpse karakter. Bermen gelegen langs onbebouwde percelen kunnen beperkt gemaaid worden. Het heeft de voorkeur dat de bermen voor de woningen en gebouwen regelmatig, het liefst door eigen bewoners, gemaaid worden. De bewoners zijn best bereid om de bermen te onderhouden, maar zij missen wel de helpende hand van de gemeente om het groenafval op te ruimen.
- Aan bedrijven en bewoners wordt medewerking gevraagd om hun erf zoveel mogelijk een nette uitstraling te geven, passend in het landelijke dorpskarakter.

Foto: de Stellingwerf

5.2 Recreatie

Sonnega en Oldetrijne grenzen aan een aantal prachtige natuurgebieden, namelijk de Lindevalei, Scheenegebied, Rottige Meenthe en de Brandemeerpolder. In genoemde gebieden is het genieten van de unieke natuur. In de directe omgeving is tevens water in overvloed voor de watersport op de Linde met de Sasbrug en direct over de grens het Driewegsluiscomplex en de Van Helomavaart. Hier zijn eveneens “visstekjes” bij uitstek voor de hengelsporter. Aan de Linde ter hoogte van de Sas is in 2013 het strandje langs de Linde in ere hersteld.

Ook de wandelaar en de fietser kunnen optimaal uit de voeten. Langs de Linde loopt het wandel- en fietspad Gapenburg en langs deze route loopt het pelgrim pad (over de pont) naar Oldemarkt. In samenwerking met IZI.TRAVEL heeft de Vereniging Agrarisch Natuur-, en Landschapsbeheer (VANL), LTO Noord Weststellingwerf en Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne een fietstocht met virtuele aspecten ontwikkeld. Deze tocht is middels een app te downloaden en geeft de fietser allerlei informatie over de lokale agrarische cultuur in de vorm van tekstjes, filmpjes en audiofragmenten. Daarnaast zijn er diverse ANWB fietsroutes in Sonnega, Oldetrijne en omgeving. Kortom op recreatief gebied is er voor wandelaars en fietsers en liefhebbers van watersport en hengelsport in Sonnega en Oldetrijne en direct daarbuiten veel te genieten.

De gemeente heeft in haar visie op toerisme opgenomen om het gebied de Rottige Meenthe en het Nationale Park de Weerribben aan elkaar te koppelen. Er wordt momenteel gewerkt aan een rapport rondom dit gebied.

De paardensport is populair in de beide dorpen. De recreatie op het gebied van paardensport vindt plaats in de moderne manege De Caprilli te Sonnega. De Manege bestaat uit twee rijhallen, een van 60 bij 25 meter en een van 40 bij 20 meter, beide met een eb en vloed bodem. Een gezellige kantine is tussen deze rijhallen geplaatst. De manege is eigendom van Stichting Manege Caprilli Wollega. De stichting is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van de manege en de organisatie van de wedstrijden in het winterseizoen. PSV De Caprilli is de vereniging waarvoor de stichting de manege runt. Ieder winterseizoen organiseert de stichting dressuur-, spring- en menwedstrijden in de manege. De wedstrijden worden mogelijk gemaakt met behulp van de vele vrijwilligers die de vereniging heeft.

De visie met betrekking tot Recreatie is:

- De inwoners staan positief tegen over initiatieven tot het stichten van mini(boeren)-campings, bed and breakfasts en andere vormen van logies en verblijf; echter wel onder voorwaarden, zoals in overleg te bepalen het aantal locaties en (wettelijke) eisen t.a.v. milieu en overlast.
- Het in stand houden van de huidige recreatieve voorzieningen voor wandelaars, fietsers, de watersporter, hengelsporter en ruiter.
- Het plaatsen van bankjes langs wandel- en fietsroutes, zoals langs het Jacobspad.
- Het promoten van de recreatiemogelijkheden op de website van de gemeente.
- Tot slot willen we over de recreatieve ontwikkeling melden dat het bestuur van Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne een positieve opstelling heeft m.b.t. de gemeentelijke plannen voor de gebiedsontwikkeling ten oosten van de Helomavaart (deel-/grondgebied Merriemaden te Oldetrijne). Voorwaarden hierbij zijn dat de direct betrokken inwoners/bedrijven in de overlegfasen en besluitvorming aangaande het recreatieproject mee participeren.

6. Verkeer en veiligheid

6.1 Verkeer

Het snelverkeer door de beide dorpen gaat grotendeels via de Pieter Stuyvesantweg en de Sonnegaweg-Kerkhofslaan. De indruk bestaat dat het doorgaande verkeer de N351 neemt en zo richting de Noordoostpolder reist of de afslag richting de Kerkhofslaan om richting Lemmer te reizen. Vooral het vrachtverkeer mijdt de Sonnegaweg door de hoge verkeersdrempels. Het zou aanbevelenswaardig zijn dat het vrachtverkeer (behoudens bestemmingsverkeer) helemaal niet meer via de Sonnegaweg kan, omdat deze weg niet geschikt is voor zwaar verkeer en er vaak scholieren naar en van de (basis)school fietsen.

Het is een feit dat nabij bedrijven en particulieren vervoersmiddelen, landbouwwerktuigen en afvalmaterialen langs de weg in de berm worden geparkeerd. Ook bij de manege en school staan vaak veel auto's langs de weg.

De visie met betrekking tot Verkeer is:

- Voorzien moet worden in meer parkeergelegenheid en ruimte op eigen terrein, zodat bermen langs de Sonnegaweg en eveneens de middenberm van de Pieter Stuyvesantweg “schoon” zijn.
- Ook materialen die ter verkoop worden aangeprezen behoren niet in de berm te worden geplaatst (= overigens ook een gemeentelijke verordening).
- Verbetering van de bermen in de omgeving van de school, waardoor er in de natte perioden bij parkeren minder schade aan de bermen ontstaat. Daarnaast bewust (rustig) rijgedrag van parkeerders in de berm stimuleren.
- Promoten van het fietsen naar school door de kinderen en de brengende ouders

6.2 Veiligheid

Het beeld is dat er te snel wordt gereden, ook door de inwoners zelf. De indruk bestaat dat de parallelweg naast de Pieter Stuyvesantweg veel wordt gebruikt en ook daar te snel wordt gereden, wat voor fietsers en wandelaars gevaar oplevert. Ook het landbouwverkeer (tractoren met aanhang) rijdt te snel, zowel op de parallelweg als op de Sonnegaweg. Daarnaast worden de landbouwvoertuigen steeds groter en breder. De bestaande parallelweg is te smal voor deze brede landbouwvoertuigen, waardoor er in combinatie met fietsers gevaarlijke situaties ontstaan. De brede landbouwvoertuigen zorgen daarnaast voor een bermshade langs de parallelweg, waardoor er natte, drassige bermen ontstaan.

Inwoners voelen zich onveilig bij de afslag van de Pieter Stuyvesantweg naar de Sonnegaweg. Er zijn geen uitvoegstroken meer aanwezig, waardoor zij bang zijn dat achterop komend verkeer hen niet ziet.

's Avonds bij donker zijn ruiters en fietsers slecht zichtbaar voor automobilisten. Vooral bij regen en mist vallen zij niet goed op. De ruiters dienen opvallende verlichting en signalerende kleding te dragen. De fietsen horen over werkende verlichting te beschikken. De openbare verlichting in Sonnega en Oldetrijne na 11.00 uur 's avonds en 's nachts wordt als te weinig ervaren. Ook kan de zichtbaarheid van de huisnummers worden verbeterd.

De visie met betrekking tot Veiligheid is:

- Veiligheid is een zaak van ons allen, waarbij volwassenen een grote rol spelen.
- Betrokken chauffeurs zouden meer verantwoordelijkheid moeten nemen en de snelheid reduceren.
- Preventief controle op snelheid op de Pieter Stuyvesantweg door de politie.
- De veiligheid van fietsers en wandelaars bij het oversteken van de Pieter Stuyvesantweg bij Wolvega dient te worden verbeterd.
- De wens van de bewoners is om landbouwvoertuigen laten rijden op de N351 in plaats van op de parallelweg. Een ingediend verzoek is afgewezen door de Provincie in verband met gevaarlijke situaties bij het inhalen van deze voertuigen. Echter vanaf Kuinre tot de van Helomabrug geldt op vrijwel de gehele N351 een inhaalverbod en op de oude Rijksstraatweg naar Heerenveen is landbouwverkeer wel toegestaan. De bewoners zien graag een proef van een jaar om het bovenstaande te testen.
- Verbetering van het onderhoud van het wegdek. Er zijn langdurig grote gaten in het wegdek. Recentelijk is het onderhoud aan de Sonnegaweg door de gemeente uitgevoerd.
- De verlichting in het buitengebied (Merriemaden-Meenthe en langs het Bakkerslaantje) dient verbeterd te worden. De huidige, zogenaamde oriëntatieverlichting is onvoldoende en de brandduur te kort.
- Het stimuleren van de inzet van moderne communicatiemiddelen (whatsapp) voor de inzet van veiligheid in de buurt.
- Goed zichtbare huisnummeraanduiding verhoogt de veiligheid. Politie, brandweer en ambulance kunnen snel het goede adres vinden. De mogelijkheid van gezamenlijke aanschaffing van identiek huisnummer aanduiding paaltjes is nog steeds aanwezig.

7. Duurzaamheid

In Sonnega en Oldetrijne worden initiatieven om een duurzame leefomgeving te realiseren gewaardeerd. Door krachten te bundelen bereiken we meer, het is effectiever en leuker. Samen aan de slag, om de eenvoudige reden dat energiebesparing en verduurzaming goed is voor de natuur, de eigen portemonnee én de lokale economie. Of het nu gaat om grote ambitieuze projecten of om kleine eerste stapjes, het maakt niet uit: iedere stap telt. De som van alle initiatieven samen maakt een groot verschil. Zo leveren we in Sonnega en Oldetrijne met elkaar een bijdrage aan het oplossen van wereldproblemen. In Sonnega en Oldetrijne zijn op vele daken van woonhuizen, garages en bedrijfsgebouwen zonnepanelen te vinden.

In Sonnega is een 'energie-nul-huis' gevestigd. Dit houten huis is op ecologisch verantwoorde wijze gebouwd. Opvallende kenmerken zijn de hoge isolatiewaarde en een Finse hout tegelkachel verwarmd het hele huis. De zonnepanelen zorgen voor de opwekking van elektriciteit en een zonnecollector voor warm tapwater. Ook wordt passieve zonne-energie opgewekt met behulp van een serre. Er is een tweede waterleidingsysteem voor opslag en gebruik van regenwater en een helofytenfilter voor afvalwaterzuivering.

Door middel van lidmaatschap bij het Netwerk Duurzame Dorpen delen we kennis, ervaring en ideeën. Hierdoor hoeft niet elk dorp het wiel opnieuw uit te vinden en kunnen duurzame plannen sneller en beter worden gerealiseerd. Of het nu gaat om Energie, Lokale economie, Voedsel, Afval, Mobiliteit, Zorg of andere thema's; er zijn voorbeelden te vinden uit andere dorpen waarop we kunnen voortbouwen.

De visie met betrekking tot Duurzaamheid:

- Sonnega en Oldetrijne staat positief tegenover duurzaam bouwen en zien graag dat dit gestimuleerd wordt.
- Energiebesparing en verduurzaming stimuleren.
- Afvalverwerking op een zo duurzaam mogelijke manier aanpakken.
- Aankoop van vloer- en muurisolatie, zonnepanelen, enz. zoveel mogelijk gezamenlijk organiseren.
- Streven naar compensatie van het eigen elektriciteitsverbruik.
- Voorlichting geven om bewustwording te creëren.
- Ondersteunen van initiatieven met betrekking tot duurzaamheid.
- Er is in de dorpen geen draagvlak voor windmolens. Wel staan de inwoners positief tegenover zonnepanelen.
- De inwoners in staat te stellen bewuste keuzes te kunnen maken en de weg te wijzen naar aanschaf en installatie van zonnepanelen voor duurzaam gebruik tegen gunstige voorwaarden.
- Het ontwikkelen van een duurzame gemeenschap waarin iedereen de kans heeft zich te ontwikkelen en zich veilig voelt. Waarin mensen oog hebben voor elkaar en voor hun leefomgeving en deze ook voor de toekomst waarborgen.

8. Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne

8.1 Plaatselijk Belang Sonnega- Oldetrijne

De vereniging voor Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne werd opgericht op 21 november 1946. De eerste bestuursleden waren de voorzitter Tj. Bouma, secretaris J. Heida en penningmeester G. Dijkstra. Het huidige bestuur bestaat uit 5 leden. De vereniging staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40000640. Op 21 november 2016 bestaat de vereniging 70 jaar. De vereniging telt per 1 januari 2015 162 leden.

Jaarlijks wordt de algemene ledenvergadering belegd, waarin het bestuur verantwoording aflegt van het gevoerde beleid, zowel financieel als van de gepleegde activiteiten over het afgelopen jaar. Ook staan de jaar- en financiële verslagen van ingestelde commissies en van de Stichting Dorpscentrum geagendeerd. Daarnaast wordt in de algemene ledenvergadering de roosters van aftreden behandeld, waardoor er statutair bestuursleden aftreden en nieuwe bestuursleden worden benoemd. Verder wordt de agenda van de ledenvergadering bepaald door het bestuur en door leden ingebrachte onderwerpen.

Door de dorpenvisie is een duidelijker en consistent beleid mogelijk en is de aanpak van problemen c.q. knelpunten benoemd. Ieder huishouden in Sonnega en Oldetrijne heeft via de website www.sonnega-oldetrijne.nl toegang tot het digitale exemplaar van de dorpenvisie. Op de jaarlijkse ledenvergadering staat de dorpenvisie geagendeerd ter vaststelling en in de volgende jaren als leidraad en/of ter wijziging en aanvulling. Omdat recente ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de dorpenvisie worden de leden bij afwijkend beleid geïnformeerd via de dorpskrant, dorpsmail en/of website.

8.2 Communicatie met inwoners en leden van Plaatselijk Belang

Activiteiten die worden ontplooid door het bestuur van Plaatselijk Belang worden gemeld via de website www.sonnega-oldetrijne.nl of de dorpskrant of de dorpsmail. Recentelijk is ook een facebook pagina gestart voor communicatie met de betrokkenen. Nieuwe inwoners worden bezocht door een bestuurder van Plaatselijk Belang. Zij ontvangen een welkom presentje, de dorpskrant en worden geïnformeerd over de communicatie middelen en de taken van Plaatselijk Belang.

8.3 Communicatie met de gemeente en derden

Het bestuur van Plaatselijk Belang treedt op als intermediair tussen de gezamenlijke leden (inwoners) en gemeente en eventueel andere instanties/personen. De contacten tussen Plaatselijk Belang en de gemeente lopen via de hiervoor door gemeente aangestelde dorpencoördinator. Het bestuur van Plaatselijk Belang vindt de samenwerking met de dorpencoördinator plezierig en effectief.

Het bestuur van Plaatselijk Belang heeft tevens contacten met School, de ingestelde commissies, de Vereniging voor Kleine Dorpen Weststellingwerf (VKD) en de politiek en bezoekt regelmatig interessante informatie bijeenkomsten.

Eenmaal per twee jaar heeft Plaatselijk Belang overleg met de gemeente en de dorpencoördinator, waarbij o.a. de dorpenvisie leidraad is voor het overleg/gesprek. Hierbij is van belang dat het gemeentebestuur informatie verschaft over de beleidsplannen van de gemeente en dat er afstemming is over de dorpenvisie. Vertegenwoordigers van politieke partijen in de gemeente worden uitgenodigd voor de algemene ledenvergadering van Plaatselijk Belang.

Een bestuurslid van Plaatselijk Belang en een bestuurslid van Stichting Dorpscentrum bezoeken de jaarlijkse vergadering van de Stichting Harten 10. Laatstgenoemde stichting verdeelt de onderhoudsbijdragen voor de dorpshuizen in Weststellingwerf. Plaatselijk Belang is eigenaar van het Dorpscentrum in Oldetrijne.

9. Slotwoord

Zoals reeds in hoofdstuk 1 is verwoord, is deze dorpenvisie geen statisch document, maar een door de leden van Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne geaccordeerde visie welke periodiek voor aanvulling c.q. wijziging vatbaar is en als een leidraad en uitgangspunt van beleid dient voor de eerstkomende jaren voor het bestuur van Plaatselijk Belang. Het is tevens een belangrijk document voor overleg met het gemeentebestuur en dorpencoördinator van de gemeente en andere partijen.

De aanbevelingen/suggesties aangaande verbeterpunten, etc. dienen in samenspraak en daar waar nodig met behulp van inwoners/leden te worden aangepakt. Wij danken een ieder die heeft meegedacht om tot voorliggende rapportage te komen.

Het bestuur van Plaatselijk Belang Sonnega - Oldetrijne

November 2015